

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.1.1.29>

PROBLEMY REALIZACJI METODY REKONSTRUKCJI PODCZAS OGŁĘDZIN MIEJSCA ZDARZENIA

Andrii Hryhorenko

*aspirant Katedry Kryminalistyki Narodowego Uniwersytetu Prawniczego imienia Jarosława Mądrego
(Charków, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0001-7563-3660

e-mail: andreigrigorenko96@gmail.com

Adnotacja. Ogłędziny miejsca zdarzenia są czynnością dochodzeniową (poszukiwawczą), która ma znaczący potencjał informacyjny, ponieważ zapewnia możliwość bezpośredniego postrzegania części obiektywnej rzeczywistości, w której popełniono przestępstwo. W celu skutecznego przeprowadzenia wspomnianej czynności dochodzeniowej (poszukiwawczej) istotne jest badanie rekonstrukcji jako jej części składowej. W artykule zbadano cechy implementacji metody rekonstrukcji podczas ogłędzin miejsca zdarzenia. Ustalono retrospektywny charakter wspomnianej czynności dochodzeniowej (poszukiwawczej). Przeanalizowano rekonstrukcyjną istotę czynności o charakterze eksperymentalnym podczas ogłędzin miejsca zdarzenia oraz opracowano algorytm skutecznej realizacji tych czynności. Zbadano sposoby ustalania procesu i wyników badanej czynności dochodzeniowej (poszukiwawczej) oraz problemy z wykorzystaniem uzyskanych wyników podczas prowadzenia dochodzenia przedprocesowego wykroczeń karnych.

Słowa kluczowe: rekonstrukcja, ogłędziny miejsca zdarzenia, czynności o charakterze eksperymentalnym, odtworzenie, sposoby utrwalania, idealny model wykroczenia karnego.

PROBLEMS OF APPLICATION OF THE RECONSTRUCTION METHOD DURING THE INSPECTION OF THE SCENE

Andrii Hryhorenko

*Postgraduate Student at the Department of Criminalistics
Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0001-7563-3660

e-mail: andreigrigorenko96@gmail.com

Abstract. Inspection of the scene is an investigative (search) action, which has significant information potential, as it provides an opportunity to directly perceive the part of the objective reality where the criminal offense was committed. For the purpose of effective carrying out of the specified investigative (search) action the research of reconstruction as its component is actual. The article examines the features of the implementation of the method of reconstruction during the inspection of the scene. The retrospective nature of the specified investigative (search) action is established. The reconstructive essence of actions of experimental character during inspection of a scene is analyzed and the algorithm of effective realization of the specified actions is developed. The ways of fixing the process and results of the specified investigative (search) action, as well as the problems of using the obtained results during the pre-trial investigation of criminal offenses are investigated.

Key words: reconstruction, inspection of the scene, experimental actions, reproduction, methods of fixation, ideal model of a criminal offense.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕТОДУ РЕКОНСТРУКЦІЇ ПІД ЧАС ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ

Андрій Григоренко

аспірант кафедри криміналістики

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)

ORCID ID: 0000-0001-7563-3660

e-mail: andreigrigorenko96@gmail.com

Анотація. Огляд місця події є слідчою (розшуковою) дією, яка має вагомий інформаційний потенціал, оскільки надає можливість безпосередньо сприймати частину об'єктивної дійсності, де було вчинено кримінальне правопорушення. З метою ефективного проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії актуальним є дослідження реконструкції як її складової частини. У статті досліджено особливості реалізації методу реконструкції під час проведення огляду місця події. Установлено ретроспективний характер зазначеної слідчої (розшукової) дії. Проаналізовано реконструктивну сутність дій експериментального характеру під час здійснення огляду місця події та розроблено алгоритм ефективної реалізації зазначених дій. Досліджено способи фіксації процесу й результатів проведення досліджуваної слідчої (розшукової) дії, а також проблеми використання отриманих результатів під час здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень.

Ключові слова: реконструкція, огляд місця події, дії експериментального характеру, відтворення, способи фіксації, ідеальна модель кримінального правопорушення.

Вступ. За перший квартал 2021 року в Україні обліковано 106 558 кримінальних правопорушень, серед яких у 40 233 кримінальних правопорушеннях особам вручено повідомлення про підозру й лише 29 080 кримінальних правопорушень, за якими провадження спрямовано до суду (Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі за березень 2021 року, 2021). Дослідження та вдосконалення процесу розслідування кримінальних правопорушень необхідне для найефективнішого планування та реалізації досудового розслідування, притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності.

Здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення без проведення слідчих (розшукових) дій неможливе, оскільки їх здійснення фактично є зовнішньою формою вираження процесу отримання доказів особою, уповноваженою на розслідування суспільно небезпечного діяння. З метою найбільш результативного застосування слідчих (розшукових) дій необхідне практичне застосування положень криміналістики. Застосування засобів, методів і прийомів криміналістики має своїм наслідком ефективніше планування та реалізацію слідчих (розшукових) дій та отримання допустимих, належних, правдивих і достатніх доказів. Одним із таких методів є метод реконструкції.

З метою розуміння сутності зазначеного методу необхідне надання визначення реконструкції. Під реконструкцією в криміналістиці слід розуміти «відтворення події або процесів; відновлення початкового (первинного) виду, стану, вигляду за залишками або іншими джерелами» (Шепітько, 2018: 705). Сутністю досліджуваного методу є саме процес відтворення відповідних об'єктів, які існували в минулому.

Огляд місця події є однією зі слідчих (розшукових) дій, яка має основоположне значення для розслідування кримінального правопорушення. Саме огляд місця події є основою для отримання слідчим вихідної для розслідування кримінального правопорушення інформації. Огляд місця події є слідчою (розшуковою) дією, яку можливо проводити до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (стаття 214 Кримінального процесуального кодексу України) (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012). Можливість проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії до відкриття кримінального провадження зумовлена значним для досудового розслідування інформаційним потенціалом огляду місця події.

Реконструкція є невіддільною частиною огляду місця події, що зумовлено ретроспективним характером зазначеної слідчої (розшукової) дії. З метою ефективної реалізації огляду місця події актуальне дослідження особливостей реалізації методу реконструкції під час здійснення такої слідчої (розшукової) дії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність і проблемні аспекти здійснення огляду місця події вивчали О.М. Васильєв, В.П. Колмаков, В.О. Коновалова, С.О. Тищенко, М.Л. Цимбал, В.Ю. Шепітько й інші. Проте реконструктивна сутність і проблеми реалізації методу реконструкції під час проведення такої слідчої (розшукової) дії не були розглянуті комплексно й потребують окремого дослідження.

Мета статті – дослідити ретроспективну сутність і проблеми реалізації методу реконструкції під час здійснення огляду місця події з метою найефективнішого проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії.

Основна частина. Огляд місця події на первинному етапі досудового розслідування надає найповніші уявлення в особи, уповноваженої на розслідування кримінального правопорушення, про події злочину, обстановку й місце вчинення суспільно небезпечного діяння. Зазначена слідча (розшукова) дія має ретроспективний характер, оскільки метою її проведення є отримання відомостей про події кримінального правопорушення, яке відбувалося в минулому. Отже, актуальне дослідження особливостей реалізації методу реконструкції під час проведення огляду місця події з метою найефективнішого проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії.

Задля найповнішого дослідження пізнавальної сутності особливостей реалізації огляду місця події доцільне надання визначення такого поняття. Під слідчим оглядом необхідно розуміти процесуальну дію слідчого, прокурора, детектива (особи, уповноваженої на розслідування кримінального правопорушення), в якому він з участю зазначених у законі осіб виявляє, безпосередньо сприймає, досліджує, оцінює і фіксує стан, властивості й ознаки матеріальних об'єктів, пов'язаних із розслідуваною подією, з метою виявлення фактичних даних (доказів) і з'ясування обставин, що мають значення для встановлення істини у справі (Колмаков, 1969: 18). Однією з основних ознак зазначеної слідчої (розшукової) дії є саме безпосереднє сприйняття особою, уповноваженою на розслідування кримінального правопорушення, слідів відповідного суспільно небезпечного діяння. Саме сприйняття є основою для дослідження, оцінки, фіксації та подальшого використання відповідних доказів. Отже, отримання інформації про подію кримінального правопорушення слідчим відбувається шляхом безпосереднього сприйняття ним слідів події, яка відбулася в минулому.

Ідеальна модель вчиненого кримінального правопорушення починає відтворюватися у свідомості слідчого (чи іншої уповноваженої на розслідування кримінального правопорушення особи) на етапі підготовки до проведення огляду місця події. «Слідчому перед виїздом на місце вчинення кримінального правопорушення необхідно проаналізувати наявну інформацію про повідомлене кримінальне правопорушення для того, щоб зрозуміти, працівників яких служб необхідно залучити, тобто чи потрібна специфічна діяльність спеціаліста, чи є необхідність залучити працівників карного розшуку, інших працівників поліції» (Тищенко, 2014: 410). «Для практичних працівників важливе поняття слідчої ситуації у вузькому значенні – як характеристики інформаційних даних, що існують у розпорядженні слідства на конкретних етапах розслідування, коли воно наповнюється власним криміналістичним змістом» (Цимбал, 1999: 12–13). З метою якісної підготовки й проведення огляду місця події необхідне проведення попереднього аналізу наявних даних про можливе вчинення кримінального правопорушення для побудови його ідеальної моделі у свідомості особи, уповноваженої на розслідування суспільно небезпечного діяння. Процеси реконструкції починають

відбуватися до проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії на етапі отримання слідчим заяви про можливе вчинення кримінального правопорушення.

Особливістю огляду місця події з криміналістичного боку є її ретроспективний характер, що зумовлено необхідністю в проведенні реконструкції під час виконання зазначеної слідчої (розшукової) дії. «Вихідний доказовий матеріал, зібраний слідчим під час огляду місця події, використовується для побудови загальних версій розслідування. Однак перед цим слідчий висуває окремі версії. У процесі перевірки останніх з'ясується дійсне походження предмета чи сліду й тим самим встановлюється його причинне відношення до події злочину» (Коновалова, 1961: 113). Під час проведення огляду місця події з метою аналізу й синтезу отриманої інформації необхідне встановлення причини появи відповідних слідів та їх зв'язку з подією кримінального правопорушення. Фактично в момент здійснення зазначеної слідчої (розшукової) дії процеси мислення слідчого спрямовані на встановлення причини появи відповідної інформації, яка присутня на місці події у формі слідів. Тобто пізнавальна діяльність особи, уповноваженої на розслідування кримінального правопорушення, спрямована на відтворення подій злочину шляхом аналізу й синтезу слідів на місці події.

Під час огляду місця події діяльність слідчого завжди спрямована на реконструкцію в його свідомості подій відповідного суспільно небезпечного діяння. «Особливість огляду полягає в тому, що під час його здійснення досліджуються наслідки події, що відбулася, у вигляді матеріальних відбиттів – обстановки місця події. Огляд місця події передбачає здійснення пізнавальної діяльності, якій притаманні такі особливості:

- 1) ретроспективний характер діяльності (пізнання звернене до минулого);
- 2) пізнання провадиться у формі доказування (за допомогою кримінально-процесуальних засобів);
- 3) така діяльність виконується спеціальним суб'єктом (дознавачем або слідчим);
- 4) пізнання має на меті отримання інформації, що має значення для встановлення істини по справі;
- 5) засоби здійснення діяльності визначені в кримінально-процесуальному законі» (Шепітько, 2006: 88).

Слідчий не присутній під час учинення кримінального правопорушення, а отже, не має можливості безпосередньо його сприймати. Під час здійснення зазначеної слідчої (розшукової) дії уповноважена особа фактично сприймає інформацію, яка містить вихідні дані для реалізації реконструкції у його свідомості подій кримінального правопорушення. Як наслідок, відтворюється ідеальна модель суспільно небезпечного діяння, що є підґрунтям для побудови слідчих версій і здійснення розслідування взагалі.

Під час здійснення огляду місця події у свідомості слідчого формується ідеальна модель кримінального правопорушення шляхом накопичення інформації та даних, отриманих в процесі проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії. «У процесі огляду узагальнення результатів аналізу дає змогу накопичувати інформацію, синтезувати її за допомогою встановлення причинних зв'язків і слугує основою для формування уявної моделі події. Характер та обсяг доказової інформації зумовлюють повноту й обґрунтованість уявної моделі. Кожна модель події має більший або менший ступінь правдоподібності, що зумовлено, з одного боку, наявною інформацією, а з іншого, – числом обставин, які необхідно з'ясувати для встановлення об'єктивної істини у справі. Аналіз та оцінка доказового матеріалу обмежують діяльність моделювання, зосереджуючи мислення слідчого на колі встановлених обставин і визначенні їх можливого причинного відношення <...> Найбільше значення з боку пізнавальної ролі моделей, що конструюються в процесі огляду місця події, має те, що їх виникнення та згасання відбуваються з плином виявлення та оцінки доказової інформації. Тому вони не тільки динамічні (рухомі), а й такі, що знову виникають і розпадаються залежно від обґрунтованості компонентів моделі, які визначають урешті-решт її надійність» (Панов, 2007: 92–93). У процесі провадження огляду місця події у свідомості слідчого реконструюється ідеальна модель кримінального правопорушення, основою для побудови якої є отримання особою, уповноваженою на розслідування суспільно небезпечного діяння, інформації та даних у результаті здійснення аналізу й синтезу слідів на місці події. Вагомим є також те, що реконструкція події кримінального правопорушення здійснюється у свідомості слідчого поступово, в процесі отримання нової інформації. З метою проведення найточнішої реконструкції необхідне найповніше дослідження місця події, що своєю чергою є основою для розкриття кримінального правопорушення.

З криміналістичного боку важливе також те, що під час проведення огляду місця події допустиме не лише сприйняття відповідних об'єктів, але й проведення інших дій експериментального характеру. Реалізація зазначених дій можлива на динамічній стадії огляду місця події, оскільки «під час такої стадії детальному вивченню підлягають сліди й речові докази» (Шепітько, 2019: 302). З діями експериментального характеру ми стикаємося найчастіше під час аналізу місця події за умови виявлення та оцінки так званих негативних обставин. Наприклад, під час огляду місця події експериментально можуть розв'язуватися такі питання: чи щільно закриваються двері в кімнаті, де була вчинена крадіжка; чи може особа одного зросту з тим, чий труп було знайдено в петлі, дістати до перекладини, за яку прив'язана мотузка; чи може вмикається в кімнаті на місці події електричний струм; чи пропускає краник газової плити в закритому стані газ тощо. Зазначені експериментальні дії не мають самостійного від огляду місця події характеру, не приводять до окремих висновків, а слугують лише для з'ясування обстановки на місці події. Це своєрідний «огляд руками», елемент детального огляду, під час якого предмети зміщуються з місця, всебічно оглядаються та в разі необхідності розділяються на частини (Белкін, 1961: 76). За допомогою реконструкції можливо: з'ясувати істотні обставини вчинення злочину; визначити правильний напрям пошуку слідів учинення злочину; допомогти відновити в пам'яті допитуваного деталі розслідуваної події (Анненкова, 2007). Під час огляду місця події допустимо після повної та всебічної фіксації слідів кримінального правопорушення проведення дій експериментального характеру, спрямованих на дослідження події суспільно небезпечного діяння та перевірку можливості

існування або не існування відповідних фактів. Проведення експериментальних дій під час огляду місця події не є окремою слідчою (розшуковою) дією та допустиме, оскільки зазначені дії спрямовані на докладніше вивчення подій кримінального правопорушення.

Можливість особи, уповноваженої на розслідування кримінального правопорушення, здійснювати під час огляду місця події дії експериментального характеру є основою для реалізації ідеальної реконструкції під час проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії. У динамічній стадії обстановки досліджується в рухомому стані. Слідчий або дізнавач, досліджуючи предмети обстановки, пересуває їх, змінює положення, всебічно розглядає, вилучає сліди, робить із них зліпки, вилучає інші речові докази, оглядає їх для занесення до протоколу тощо (Васильєв, 1960: 36). У процесі динамічного методу дослідження обстановки місця події нерідко проводяться найпростіші експериментні дії (Васильєв, 1960: 38). Дії експериментального характеру під час проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії спрямовані на перевірку очевидних даних, з'ясування яких не потребує проведення складних підрахунків або застосування спеціальних знань, тому не слід ототожнювати дії експериментального характеру, які проводяться в межах огляду місця події, і слідчий експеримент як окрему слідчу (розшукову) дію. Допустимість здійснення емпіричних дій під час огляду місця події має своїм наслідком можливість реконструкції в процесі реалізації зазначеної слідчої (розшукової) дії. Так, після фіксації слідів відповідного кримінального правопорушення з метою перевірки відповідних даних доцільне відтворення відповідної нескладної матеріальної моделі. Наприклад, під час огляду місця події було встановлено, що підозрюваний у вбивстві залишив місце події, використовуючи автомобіль, колія якого більша ніж один із виїздів із відповідного двору. У результаті реконструкції можна дійти висновку, що злочинець покинув місце події через інший виїзд. У такому випадку під час огляду місця події було проведено вимірювання та ідеально відтворено процес залишення місця події, як наслідок, зроблено висновок, що є основою для побудови слідчих версій і проведення досудового розслідування взагалі.

Проведення реконструкції під час реалізації зазначеної слідчої (розшукової) дії зумовлене наявністю відповідних змін на місці події, які неминуче відбуваються в об'єктивній дійсності. Необхідність реконструкції під час огляду місця події зумовлюється тими змінами, які відбуваються в обстановці на місці події за час, який сплинув після вчинення кримінального правопорушення, – до початку огляду. До початку огляду реконструкція обстановки на місці події недопустима. Проте надалі після огляду й фіксації обстановки місця події в тому вигляді, в якому вона була до моменту прибуття слідчого, у необхідних випадках може бути здійснена реконструкція та огляд обстановки, яка була реконструйована. Огляд не втрапить у такому випадку об'єктивності, а встановлені під час його проведення фактичні дані не втраять доказового значення (Куванов, 1972: 10–11). Реалізація реконструкції під час здійснення огляду місця події допустима лише після попередньої фіксації слідів відповідного кримінального правопорушення в стані, в якому вони існували до початку проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії. З метою найефективнішого використання отриманих даних і визнання доказів, добутих у результаті проведення реконструкції, належними, допустимими, правдивими й достатніми необхідна фіксація процесу й результатів проведення відтворення під час огляду місця події в протоколі проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії.

Реконструкція під час проведення огляду місця події є не лише криміналістичним методом, а фактично складовою частиною зазначеної слідчої (розшукової) дії, що зумовлено її пізнавальною сутністю. Обстановка місця події є зовнішнім проявом внутрішнього змісту події злочину, своєрідною формою його існування. Як і будь-яке явище або подія об'єктивного світу, вона є оформленим матеріальним явищем, що виступає як сукупність взаємопов'язаних частин та елементів (Ільченко, 1966: 8). Відтворення механізму злочину за матеріальною обстановкою складається з аналізу конкретної обстановки (чи належать її частини до події, яка відбулася, про що вони свідчать, які висновки дозволяють зробити тощо) і встановлення на основі таких фактичних даних тих невідомих обставин, які не подаються наочними (Ільченко, 1966: 7). Відновлення механізму злочину за обстановкою події складається з розгляду просторово-часових структур такої матеріальної обстановки, пов'язаних між собою, а також з розгляду власне переходів між ними (Ільченко, 1966: 9). Особливість пізнання обстановки місця події полягає в тому, що думка слідчого постійно повертається до тієї первинної інформації, яка у вигляді слідів закладена в цій матеріальній обстановці (Ільченко, 1966: 14). Реконструкція є ключовим складовим елементом огляду місця події, що зумовлено його сутністю. Фактично за допомогою такої слідчої (розшукової) дії особа, уповноважена на розслідування кримінального правопорушення, досліджує матеріальну обстановку вчинення суспільно небезпечного діяння шляхом її аналізу. Як наслідок, у свідомості слідчого відбувається розумова реконструкція, яка формує ідеальну модель механізму вчинення кримінального правопорушення, що є основою для висунення припущень щодо місця розташування доказів, розроблення слідчих версій і проведення досудового розслідування взагалі. Причому ідеальна модель формується поступово, протягом поетапного дослідження слідчим місця події, а отже, у слідчого виникає необхідність у вивченні слідів кримінального правопорушення з метою виявлення на основі їх аналізу нових фактів і доказів, які мають значення для досудового розслідування.

Зазначена слідча (розшукова) дія має значний інформаційний потенціал для досудового розслідування взагалі. Про особливе значення огляду місця події свідчить те, що під час провадження зазначеної слідчої (розшукової) дії відбувається найближче в часі й просторі зіткнення слідчого з подією злочину. «Продуктивність» такої слідчої (розшукової) дії означає, що огляд місця події дозволяє встановити великий обсяг доказів, що належать до всіх сторін складу злочину – об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта й суб'єктивної сторони (Васильєв, 1981: 35). Інформаційний потенціал огляду місця події полягає в існуванні відповідних змін, які утворилися в об'єктивній дійсності внаслідок скоєння відповідним суб'єктом кримінального

правопорушення, тобто слідів. Причому дослідження слідчим слідів відповідного суспільно небезпечного діяння відбувається найближче в часі до кримінального правопорушення в порівнянні з усім досудовим розслідуванням. Зазначені сліди мають вагоме значення, оскільки є основою для реконструювання у свідомості слідчого первинної моделі суспільно небезпечного діяння та висунення відповідних припущень щодо місця можливого розташування інших слідів або доказів.

Важлива також фіксація слідів кримінального правопорушення під час проведення огляду місця події, що своєю чергою є основою для проведення реконструкції не лише під час здійснення зазначеної слідчої (розшукової) дії, але й впродовж усього досудового розслідування та судового розгляду. «Доречно зазначити, що під час огляду необхідно застосовувати такі додаткові способи фіксації проведення цієї слідчої (розшукової) дії, як фотографування, відеозйомку, що дасть змогу детально відбити обстановку місця події та характерних ознак окремих об'єктів, виявлених під час огляду. Варто застосовувати можливості цифрової фотозйомки, що за умови збільшенні картинки може дати чітке уявлення про ознаки предметів, які оглядаються» (Щербатова, 2014: 81). Застосування фотозйомки й відеозйомки є способом фіксації огляду місця події, ефективність якого зумовлена постійними змінами, що відбуваються в об'єктивній дійсності. Зазначені способи дозволяють зафіксувати сліди, предмети й обстановку вчинення кримінального правопорушення в тому вигляді, в якому вони існували під час проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії. Як наслідок, особа, уповноважена на розслідування кримінального правопорушення, має змогу в будь-який момент під час здійснення досудового розслідування дослідити в матеріалах справи зафіксовані сліди відповідного суспільно небезпечного діяння з метою чіткішого відтворення у своїй свідомості моделі кримінального правопорушення.

Основною формою фіксацією процесу й результатів проведення огляду місця події є прокол проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. За результатами огляду місця події оформляється протокол, який складається в ході огляду або безпосередньо після його закінчення та підписується всіма особами, які в ньому брали участь. У протоколі слід повно й об'єктивно, водночас зайвої деталізації, уникаючи невизначених виразів, відбити всі дії слідчого й усе виявлене з тим, щоб його читач отримав достатнє уявлення про обстановку місця події, сліди й інші предмети, які можуть мати значення для справи, а також щоб у разі необхідності була можливість за описом здійснити реконструкцію місця події. Незалежно від згадки в описовій частині протоколу, у його кінці перераховуються всі вилучені й додані до протоколу об'єкти (Бабкін, 2017). Фіксація процесу й результатів проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії є основою для можливості використання інформації, отриманої під час огляду місця події в разі розслідування кримінального правопорушення. Правильність заповнення та оформлення протоколу надає можливість для успішнішого проведення інших слідчих (розшукових) дій, наприклад, повторного огляду місця події, слідчого експерименту, пред'явлення для впізнання тощо.

Висновки. Реконструкція є основою для проведення огляду місця події, що зумовлено необхідністю в здійсненні як ідеального (у свідомості особи, уповноваженої на розслідування кримінального правопорушення), так і реального (під час дослідження обстановки місця події) відтворення подій кримінального правопорушення. Проведення аналізу й синтезу інформації, отриманої під час огляду місця події, має своїм наслідком поповнення ідеальної моделі суспільно небезпечного діяння, що сформувалася у свідомості слідчого, новими елементами й деталями.

Вагома також можливість проведення під час огляду місця події дій експериментального характеру. Особа, уповноважена на розслідування кримінального правопорушення, може після фіксації слідів на місці події у вигляді, в якому вони існували до прибуття слідчого, провести дії, спрямовані на зміну обстановки місця події з метою повнішого, об'єктивного й детального дослідження місця події. Одними із зазначених дій є дії експериментального характеру, які спрямовані на реконструювання події кримінального правопорушення для відповіді на елементарні питання, що виникають із приводу суспільно небезпечного діяння.

Якісна фіксація процесу й результатів проведення огляду місця події є основою для повнішої реконструкції обставин і механізму кримінального правопорушення у свідомості особи, уповноваженої на розслідування суспільно небезпечного діяння, що є основою для здійснення всього досудового розслідування. Тому для можливості застосування відомостей і доказів, отриманих під час огляду місця події, протягом всього досудового розслідування необхідна правильна фіксація результатів проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії. Однією з доцільних форм фіксації є протокол, в якому зазначаються особи, які брали участь у проведенні слідчої (розшукової) дії, процес її проведення, отримані результати, інформація про вилучені сліди тощо. Також можливе в разі потреби застосування фотозйомки чи відеозйомки.

Список використаних джерел:

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі за березень 2021 року / Офіс генерального прокурора. 2021. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stat_n_st?dir_id=114368&libid=100820 (дата звернення: 23.05.2021).
2. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Т. 20 : Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / редкол. В.Ю. Шепітько (голова) та ін. Харків : Право, 2018. 952 с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88.
4. Колмаков В.П. Следственный осмотр. Москва : Юридическая литература, 1969. 196 с.
5. Тіщенко С.О. Особливості організації і тактики проведення огляду місця події. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 4. С. 409–413.
6. Цимбал М.Л. Тактика огляду місця події при розслідуванні пожеж : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 1999. 20 с.

7. Коновалова В.О. Колесниченко О.Н. Огляд місця події. *Радянське право*. 1961. № 5. С. 110–113.
8. Шепітько В.Ю. Тактика огляду місця події (проблеми використання типового та евристичного в діяльності слідчого). *Юридичний радник*. 2006. № 1 (9) (лютий). С. 88–89.
9. Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. Настільна книга слідчого. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 728 с.
10. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.
11. Белкин Р.С. Сущность экспериментального метода исследования в советском уголовном процессе и криминалистике. Москва : Изд-во ВШ МВД РСФСР, 1961. 102 с.
12. Анненкова Т.С. Обстановка совершения преступления и криминалистические методы её исследования : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Саратов, 2007. 26 с.
13. Васильев А.Н., Виноградов И.В., Ратинов А.Р., Розенблит С.Я., Селиванов Н.А., Ураков Л.И. Осмотр места происшествия. Москва : Госюриздат, 1960. 377 с.
14. Куванов В.В. Реконструкция при расследовании преступлений : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Москва, 1972. 16 с.
15. Ильченко Ю.И. Тактические приемы исследования материальной обстановки места происшествия : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Москва, 1966. 17 с.
16. Васильев А.Н. Тактика отдельных следственных действий. Москва : Юрид. лит., 1981. 112 с.
17. Щербак Г.В. Огляд місця події при розслідуванні фактів одержання неправомірної вигоди у сфері вищої освіти. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2014. № 1 (34). С. 78–84.
18. Бабкин Л.М., Булатецкий С.В., Сусло Е.А. Осмотр места происшествия: цели, задачи, тактика. *Центральный научный вестник*. 2017. Том 2. Номер 2 (19). С. 35–37. URL: <http://cscb.su/n/020201.html> (дата звернення: 23.05.2021).

References:

1. Yedynyi zvit pro kryminalni pravoporushennia po derzhavi za berezen 2021 roku [The single report on criminal offenses in the country for March 2021]. https://www.gp.gov.ua/ua/stat_n_st?dir_id=114368&libid=100820 [in Ukrainian].
2. Shepitko, V.Yu. ta in. (2018) Velyka ukraïnska yurydychna entsyklopediia: u 20 t., T. 20: Kryminalistyka, sudova ekspertyza, yurydychna psykholohiia [The Great Ukrainian Legal Encyclopedia: in 20 volumes, Vol. 20: Forensics, forensic science, legal psychology]. Kharkiv: Pravo. 952 p. [in Ukrainian].
3. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 r. № 4651-VI [Criminal Procedure Code of Ukraine: Law of Ukraine of April 13, 2012 № 4651-VI]. (2013) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 9–10, № 11–12, № 13. St. 88. [in Ukrainian].
4. Kolmakov, V.P. (1969). Sledstvennyi osmotr [Investigative inspection]. Moskva: Iuridicheskaiia literature. 196 p. [in Russian].
5. Tishchenkova, S.O. (2014). Osoblyvosti orhanizatsii i taktyky provedennia ohliadu mistisia podii [Features of the organization and tactics of the scene inspection]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 4. pp. 409–413. [in Ukrainian].
6. Tsymbal, M.L. (1999). Taktyka ohliadu mistisia podii pry rozsliduvannia pozhezh [Tactics of inspection of a scene at investigation of fires]. avtoreferat dys. ... kand. yuryd. nauk. Kharkiv. 20 p. [in Ukrainian].
7. Konovalova, V.O., Kolesnychenko, O.N. (1961). Ohliad mistisia podii [Inspection of the scene]. *Radianske pravo*. № 5. pp. 110–113. [in Ukrainian].
8. Shepitko, V.Yu. (2006). Taktyka ohliadu mistisia podii (problemy vykorystannia typovoho ta evrystychnoho v diialnosti slidchoho) [Tactics of inspection of a scene (problems of use of typical and heuristic in activity of the investigator)]. *Yurydychnyi radnyk*. № 1 (9) (liutyi). pp. 88–89. [in Ukrainian].
9. Panov, M.I., Shepitko, V.Yu., Konovalova V.O. ta in. (2007). Nastilna knyha slidchoho [Investigator's desk book]. 2-ge vyd., pererob. i dop. Kyiv: Vydavnychi Dim "In Yure". 728 p. [in Ukrainian].
10. Shepitko, V.Yu. ta in. (2019) Kryminalistyka: pidruchnyk: u 2 t. [Forensics: textbook: in 2 vol.]. Kharkiv: Pravo. T. 1. 456 p. [in Ukrainian].
11. Belkin, R.S. (1961). Sushchnost eksperimentalnogo metoda issledovaniia v sovetskom ugovolnom protsesse i kriminalistike [The essence of the experimental research method in the Soviet criminal process and forensic science]. Moskva: Izd-vo VSh MVD RSFSR. 102 p. [in Russian].
12. Annenkova, T.S. (2007) Obstanovka soversheniia prestupleniia i kriminalisticheskie metody ee issledovaniia [The setting of the crime and forensic methods of its investigation].: avtoref. dis. ... kand. iurid. nauk. Saratov. 26 p. [in Russian].
13. Vasilev, A.N., Vinogradov, I.V., Ratinov, A.R., Rozenblit, S.Ia., Selivanov, N.A., Urakov, L.I. (1960). Osmotr mesta proisshestviia [Inspection of the scene]. Moskva: Gosizdat. 377 p. [in Russian].
14. Kuvanov, V.V. (1972) Rekonstruktsiia pri rassledovanii prestuplenii [Reconstruction in the investigation of crimes]. avtoreferat dis. ... kand. iurid. nauk. Moskva. 16 p. [in Russian].
15. Ilchenko, Iu.I. (1966) Takticheskie priemy issledovaniia materialnoi obstanovki mesta proisshestviia [Tactical techniques for investigating the material situation of the scene]. avtoref. dis. ... kand. iurid. nauk. Moskva, 17 p. [in Russian].
16. Vasilev, A.N. (1981) Taktika otdelnykh sledstvennykh deistvii [Tactics of specific investigative actions]. Moskva: Iurid. lit. 112 p. [in Russian].
17. Shcherbakova, H. (2014) Ohliad mistisia podii pry rozsliduvanni faktiv oderzhannia nepravomirnoi vyhody u sferi vyshchoi osvity [Inspection of the scene during the investigation of the facts of receiving illegal benefits in the field of higher education]. *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy*. №1 (34). pp. 78–84. [in Ukrainian].
18. Babkin, L.M., Bulatetskii, S.V., Suslo, E.A. (2017) Osmotr mesta proisshestviia: tseli, zadachi, taktika [Inspection of the scene: goals, objectives, tactics]. *Tsentralnyi nauchnyi vestnik*. Tom 2. Nomer 2 (19). URL: <http://cscb.su/n/020201.html>. [in Russian].